

Slovenski dom

Štev. 267.

V Ljubljani, v sredo, 19. novembra 1941-XX

Leto VI.

Isključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujeje
Izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Uradništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana
Redazione. Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Il bollettino No. 534:

Un tentativo inglese nel Gondar vittoriosamente respinto

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

Questa notte aerei nemici in successive ondate hanno attaccato Napoli. Danni materiali non gravi. In un edificio demolito da una bomba sono rimaste uccise 28 persone che si erano attardate fuori del rifugio. Altri 40 civili sono stati feriti.

Le vittime dell'ultima incursione aerea su Catania sono complessivamente salite a trenta.

In Cirenaica la contraerea tedesca ha abbattuto due apparecchi avversari.

Sui fronti di Gondar tentativi di attacco sono stati respinti. Elementi nemici avvicinati in qualche punto alle nostre posizioni sono stati assaliti dai nostri reparti e uccisi in fuga con perdite.

Vojno poročilo št. 534:

Angleški napad pri Gondarju - zmagovito odbit

Ponoči so angleška letala v zaporednih valovih napadla Napoli. Stvarna škoda ni velika. 28 oseb, ki so se zakasnile izven zavetišč, je bilo ubitih v poslopu, ki ga je razdejala bomba. 40 civilnih oseb pa je bilo ranjenih.

Zrvice zadnjega letalskega poleta na Katanijo znašajo vsega 30 oseb.

Cirenaica: Nemško protiletalsko topništvo je sestrelilo dve angleški letali.

Gondarsko bojišče: Krajevni angleški napadali poskusi so bili odbiti. Angleški oddelki, ki so se bližali nekaterim našim postojankam, so bili napadeni po naših oddelkih in so bili poginani v beg, ko so utrpeli izgube.

Krajevni letalski in drugi nastopi na vzhodnem bojišču

Hitlerjev glavni stan, 19. nov. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja naslednje uradno vojno poročilo:

Na Krimu so bojni in strmoglavka letala prizadejala uničevalne udarce trdnjavijskim napravam in pristaniškim zgradbam v Sebastopolu. Velika tovorna ladja je bila potopljena, rušilec in trgovska ladja pa poškodovana.

Boji na področju Doneca se po zboljšanih vremenskih razmerah in prometnih okoliščinah nadaljuje. Sovražnik je bil vržen iz ponekod žilavo branjenih utrdb. Še več delov industrijskega ozemlja je bilo zasedenih. Po presenečenju je bilo zaplenjenih več naloženih tovornih vlakov, katerih lokomotive so bile pod paro.

Daleč na severu so bojni letala uničila sovjetska taborišča barak zahodno od zaliva Kandalakša.

Ponoči je letalstvo napadlo Mosko in Petrograd ter tudi letališča na ozemlju pri Volodgi.

Podmornice so v severnem delu Atlantika in v severnem Lednem morju potopile štiri oborožene sovražnikove trgovske ladje s skupno 21.000 tonami in eno strážarsko ladjo.

Berlin, 19. nov. s. Tudi, včeraj so bili srđito odbiti nekateri sovražnikovi protinapadi pri Moski. Neki nemški pehotni divizion je se posrečilo globoko vdreti v sovražnikove črte in zavojevati v nekaj urah 28 malih poljskih utrdb.

Berlin, 19. nov. s. V nasprotju s trditvami angleške propagande zatrjuje DNB, da je bilo mesto Kerč in njegova okolica močno utrjena. Utrdeni sistem je obstajal iz več črt, ki so se vlekle okrog mesta in segale prav do obale. Ves ta utrdeni sistem je bil ojačen še z neštetimi minskimi polji.

Berlin, 19. nov. s. Tudi, v ponedeljek je nemško letalstvo z uspehom podpiralo delovne kopenske vojske, posebno na srednjem odseku. Letalski oddelki so znova napadli Mosko

Oporišča za ameriško vojno mornarico na sev. Irskem

Kakšni so pravi nameni Rooseveltove politike

Berlin, 19. nov. s. Newyorški tisk prinaša v poudarjeni obliki novice, da v Londonderryju na severnem Irskem urejajo veliko pomorsko oporišče. Ta novica v nemških krogih ne vzbuja nič presenečenja. V zadnjih mesecih so nemški krogi večkrat omenili delovanje skupine ameriških tehnikov, ki so po angleških podatkih prišli v severno Irsko in katerih število se je neprenehoma množilo. Navzočnost Amerikancev tam je mogla imeti samo en cilj: pripravljati pomorsko oporišče. Včerajnja poročila iz Amerike to razlago docela potrjujejo.

Nemški listi pravijo, da spada odstopitev severnoirskega pomorskega oporišča Združenim državam v dogovor, sklenjen še pred odprtijo zakona o posojanju in pošiljanju orožja. Dogovor sta sklenila predsednik Združenih držav Roosevelt in predsednik angleške vlade Churchill. Ameriški predsednik je vedno vztrajal pri zahtevi, da bi Združene države

in bombardirali vojaške naprave v mestu. Posebno je bilo delavno letalstvo na srednjem delu bojišča, kjer je med drugim uničilo dva vojaška vlaka.

Berlin, 19. nov. s. Prebivalci Leningrada, ki so zadnje dni pribežali do nemških črt, so povedali, da je morala ruska mestna uprava izprazniti južne dele mesta, ker so bili ti deli mesta močno porušeni od nemških bomb. Več deset tisoč starcev, žena in otrok so Sovjeti odvedli v druge mestne dele. Večino teh ljudi so spravili v revne barake, ki so jih postavili v močvirnih predelih blizu mestnega pristanišča.

Helsinki, 19. nov. s. Kakor se je izvedelo iz pristojnih vojaških krogov, iz delovanja ruske posadke v Hangoeju sklepajo, da mislijo. Rusi to postojanko izprazniti in jo zapustiti prej, preden bi morje zamrznilo.

Budimpešta, 19. nov. s. Madžarska brzojavna agencija pravi v svojem včerašnjem poročilu z bojišča: Zavezniške čete so pri svojem napredovanju zasedle važne sovražnikove postojanke in zavzele novo ozemlje na prostoru med Rostovom in Vorošilovgradom. Z bojišča, kjer deluje madžarske čete, ni nič takšnega, o čemer bi se izplačalo govoriti.

Helsinki, 19. nov. s. Poročajo, da je sovjetsko topništvo iz Hangoeja posebno živahno in da neprestano strelja. Seveda mu odgovarja finsko topništvo, ki je prisililo k molku že več sovjetskih topniških baterij. Z drugih finskih oddelkov ni nič novega. Na Karelijski džini se nadaljuje topniški dvoboj med Finci in Rusi. Podobno je delovanje pri Sivierviju in pri Janu Janderi. Na bojišču v Vzhodni Kareliji so finske čete zaznavale nekaj krajevnih uspehov. Na severnem delu tega bojišča je stanje nespremenjeno. S pomorskega bojišča ni nobenih posebnih novic. Finsko letalstvo vztrajno nadaljuje z bombnimi napadi na železniško progo, ki vodi v Murmansk, posebno pri Karhumakiju.

dobile oporišča v neposredni sosesčini Anglije. Češ da zahteva pošiljanje vojnih potrebščin spremeljavo po vojnih ladjah, ki morajo iz več razlogov imeti lastno oporišče. V resnici pa je Rooseveltu šlo zlasti za to, da se polasti oporišča na vzhodnih bregovih Atlantskega morja, da bi mogel uresničiti svoje imperialistične sanje, ker računa na angleški poraz. Pri tem ravna po načrtu: z Islandije je skočil na severno Irsko in treba je pričakovati, da bo ameriško vojno brodogeje prav kmalu imelo lastno oporišča tudi ob zahodni angleški obali. Čim dalje steza Roosevelt svoje grabežljive roke, tem bolj jasno razodeva svetu prave cilje svoje politike. Roosevelt se hoče polastiti pokrajini, ki mu bodo jutri omogočale obvladati Atlantsko morje namesto Anglije. Neprertrgoma pa dopoveduje, da ravna tako v imenu svobode in božjega reda, ki ga je treba braniti proti narodno socialističnemu imperializmu.

Vse to so seveda neumne laži. Kdor tako

Proslava obletnice sankcij v Rimu in po vsej Italiji

Povsod so bile spominske proslave z nabiranjem prispevkov za zmago. Pomemben govor predsednika zavoda za fašistovsko kulturo v Rimu

Rim, 19. nov. (Stefani). Prapori, ki so se leta 1935 vzdignili po vseh krajih polotoka v znamenje izzivanja zoper gospodarske sankcije, sklenjene na predlog Anglije zoper Italijo, so se včeraj prikazali še lepši in še bolj žareči v spomin na oni dan, ki je zaznamoval začetek velike zmage nad obrekovalci in ki je Italijo povedel v slavno abesinsko vojno. In kakor se je pred leti italijansko ljudstvo pokazalo ponosno, strnjeno in zedinjeno okoli svojega Duceja, podpirano po njegovi neukrotljivi volji do odpora in do zmage, razsvetljeno po geslu svojega velikega poglavarja, geslu, ki pravi »Zmagati, tako so včeraj po vsej Italiji delili to znamenje in je vsakdo dal svoj delež za odpor in za zmago. Obletnico sankcij je italijansko ljudstvo praznovalo s povzdignjenim duhom jasnosti in stile.

Oddelki liktorske mladine so korakali mimo kamnov, ki v sleherni občini spominjajo na krivično dejanje angleškega nasilja zoper Mussolinijevo Italijo. Sedeži krajevnih fašistovskih skupin, ženskih fašistovskih in mladinskih organizacij so bili popolnoma odprti za zbiranje daril in zavojev, ki naj se pošljejo hrabrim bojevnikom. Ljudstvo se je povsod stekalo v velikem številu, da bi dajalo otipljiva znamenja svojega priznanja in svoje ljubezni do vojakov, ki v družbi nemških tovarišev bijejo veliko vojno, katere se bo končala s porazom velikega sovražnika Anglije. Fašistovske obiskovalke so šle po bolnišnicah in nosile darila vojnim ranjencem, obiskale so pa tudi rodbine padlih, da bi jim izrazile sočustvovanje vseh italijanskih žensk.

Rim je bil včeraj ves v zastavah. Od Kapitola pa do najponožnejših hiše. Korakanje mladinskih oddelkov mimo kamnov, ki spominjajo na nestrannost Zveze narodov proti Italiji, se je začelo že zgodaj zjutraj in se nadaljevalo ves dan. Manifestacije se je pridružilo tudi meščanstvo. Knežinja Piemontska je ob 12 obiskala delavnico »9. maja, ki je ustanova ženskih fašistovskih organizacij v prestolnici in kjer izdelujejo obleke za bojevnike ter pripravljajo darila za vojake na bojišču.

Kr. Visokost so sprejeli vrhovni nadzornik stranke, zvezni tajnik, pokrajinska zaupnica in drugi. Ustava se je pri mizi za darove. Ko je vžela znak »Vincere«, je dala svoj dar. Nato je obiskala delavnico ter pregledala že pripravljene pošiljate oblek in vsebino zavojev za bojevnike. Visoka gospa je izrekla svoje zadovoljstvo nad popolno organizacijo in nad značajskimi doseženimi uspehi. Pri izhodu ji je množica pridrla manifestacije.

Na Mussolinijevem forumu so slovesno začeli novo šolsko leto akademije GIL-a v navzočnosti tajnika stranke ter obeh podpoveljnikov. Po zdravju Duceju se je rektor spomnil 22 padlih gojencev, ki so po smrti dobili 6 zlatih kolajn za hrabrost. Staršem padlih je tajnik stranke podelil diplome honoris causa.

Ob obletnici sankcij je po vsej Italiji začel svoje delo tudi državni zavod za fašistovsko kulturo. Posebno slovesno se je delo začelo v Rimu. Navzočni so bili tajnik stranke z obema podtajnikoma in več članov državnega vodstva, predsednika senata in zbornice, predsednik italijanske akademije, zastopnika nemškega in japonskega poslanstva in drugi domači ter tuji odličniki. Predsednik zavoda nar. sv. Pellizi je imel kratko poročilo o delu zavoda lani in o programu za prihodnje leto. Glavna naloga zavoda je, poglobljati in širiti fašistovsko kulturo ter organizirati duhovne in znanstvene sile za imperialne narodne in socialne cilje fašistovske revolucije. Zavod ima nad 200.000 članov iz vseh slojev, njegove tiskovine pa so dosegle poldrug milijon izvodov, kar v Italiji sploh nima primere. Omenil je ustanovitev novih organizacij v Ljubljani, Kotoru in Splitu ter v dnevnji zapovedi omenil odsek v Gondarju, ki nadaljuje s svojo duhovno pomočjo rojakom.

Govornik je v nadaljnjih izvajanih določil mesto, ki ga imajo sankcije v teku Mussolinijeve revolucije. Moralno načelo Mussolinija in njegovih prvih pripadnikov, ljudi iz vojnih jarkov in iz fašistovskih bojnih oddelkov, je bilo, da sta mednarodna pravičnost in socialna pravičnost neločljivi. Ni mogoče red med narodi, če ne temelji na redu med razredi v notranjosti posameznih narodov.

To je socialna vsebina fašistovske vstaje leta 1922. Danes je to načelo docela razvidno in jasno z narodnega in z mednarodnega stališča.

Sankcije so bile sklenjene in zapovedane, da bi onemogočile uspeh v Abesiniji. Dokazale naj bi bile, da je korporativni red nemogoč, toda to jim je docela spodletelo. Ko je proletarski narod, kakor je Italija, vstal in zahteval pravico, so kapitalistične države, imetnice bogastev, države, ki jih je mogoče imenovati gospodarske, stisnile okoli nje klešče, t. j. sankcije.

Zaradi svojega posebnega notranjega in gospodarskega reda jih je Italija lahko zdržala in uveljavila načelo, da ima politika prednost pred gospodarstvom in da je treba koristiti posameznikov podrediti skupnim koristim, da ima država pravico do gospodarskega vodstva, da je treba za seboj pobudo dvigniti na stopnjo javne koristnosti in da morajo razredi sodelovati za doseg socialnega blaginosti. Podobno je svoje gospodarstvo uredila tudi Nemčija in nadaljnji razvoj je pokazal, da je to edino možni in edino pravi red.

Italija je zaradi svojih civilizacijskih in organizatornih sposobnosti zahtevala svoj delež pri oblikovanju in pri vodstvu novega reda, ker ima že stare skušnje z vladanjem. Dokazala je vse svoje sposobnosti v kolonialnem ozemlju, pa čisto drugače kakor države, ki kolonije samo izkoriščajo s kapitalom in s prisilnim delom. Znala je izoblikovati in gospodarsko uveljaviti po korporativnih načelih vse vrednote posameznih pokrajin. Načela o pravilni ekspanzijski politiki in imperialno zamisel fašizma v delanju uveljavlja zdaj v Libiji in Abesiniji za Afriko, v Albaniji, Sloveniji in Dalmaciji pa za Evropo, pozorno vrednoti in upošteva zahteve različnih narodov, ki nujno in znova težijo v Rim. Ti postopki prvostvoljnega prilagojevanja tvorijo danes resnično stvarnost, ki še jasneje kaže, kako prispeva Italija k uvedbi

Smrt nemškega letalskega strokovnjaka generala Udet

Berlin, 19. nov. s. Včeraj je pri preskušanju novega letala našel smrt znani nemški letalski general in rekordur Ernest Udet. Rodil se je leta 1892. v Frankfurtu in se je zelo odlikoval v prvi svetovni vojni. L. 1922. je ustanovil letalsko tovarno, kjer je izkoriščal svoje dolge izkušnje. Odlikoval se je v vojni na Poljskem in v Franciji. Po Hitlerjevji zapovedi je pokopan na državne stroške. V čast njegovim zmagam v prejšnji in sedanji vojni bodo po njem imenovali neki lovski letalski oddelek.

Neresnične govornice o spremembi grške vlade

Atene, 19. nov. s. Tiskovni urad grškega ministrskega predsednika poroča, da je popolnoma neutemeljena novica, ki kroži o tem, da naj bi v kratkem prišlo do spremembe grške vlade. Take novice širijo brezvestni ljudje, ki bodo kmalu moralno odgovarjati pred sodiščem.

javno izvaja politiko, ki temelji na brutalnem nasilju, bi se že zaradi zdrave pameti ne smel skrivati v obleko svečenika svobode in božjega reda.

novega reda v Evropi nele z orožjem, temveč tudi z zakoni in ustanovami svojega civilnega vladanja. Položaj, v katerem so različni narodi, pridruženi Rimu, ni povsod enak, toda nikjer ni to položaj slepe podreditve. Noben del rimske imperialne skupnosti ni samo golo orodje temveč sodeluje pri dosegu skupnega cilja in skupnih koristi, zakaj fašistovski imperij je, kakor rimski imperij, imperij omike in človečnosti. Novi red, ki se odraža v Mussolinijevi rimski zamisli, nedvomno odgovarja težnjam človeških množic, ki trpe in se bore za boljše življenje ali za svetlo bodočnost.

Za njim je spregovoril minister Bottai, ki je prebral predgovor osrednjega vodstva zavoda k skupini predavanj o vprašanju »Narod v vojni«.

Podobne proslave so bile po vseh večjih in manjših središčih države in so povsod pokazale en značaj ter eno voljo.

Italijanski pohabljenici Duceju

Rim, 19. nov. s. Duce je sprejel naslednja brzojavka:

»Italijanski pohabljenici se ob 6. obletnici tistih sankcij, ki so pokazale neskladje med pravico in predpravicami in zapечатile usodo vojne, spominjajo strnjene odgovora ljudstva na klic svojega poglavarja ter iz tega dobivajo trdno prepričanje, da bo sedanja navdne trda preskušnja po naponu vseh naših sil pokazala ves obseg naše hrabrosti. — Carlo Delcroix.«

Vesti 19. novembra

Hrvaški poglavnik je včeraj sprejel zastopstvo invalidov iz prejšnje svetovne vojne, ki so mu povedali, da bi radi vstopili v ustaško gibanje. Poglavnik je invalidom zagotovil, da bodo imeli v novi Hrvaški poseben položaj. Za tem je Pavelič sprejel tudi odposlanstvo bivših pravoslavcev, ki so prestopili v katoliško vero. Dejal je, da jim bo vlada zagotovila miren in varen obstanek.

Budimpešti so včeraj pridveli velike manifestacije neki konjeniški diviziji, katero so na bojišču ob Doncu zamenjali sveži oddelki.

V turško prestolnico je dopotoval zastopstvo nemškega tiska pod vodstvom glavnega tiskovnega ravnatelja, dr. Schmidta. Nemške časnikarje je sprejel poslanik von Papan.

V Crnem morju se je potopila 1200 tonska madžarska motorna ladja »Unzar«. Zaslada je na plavajočo mino. Od posadke pogrešajo 12 ljudi.

Najvišje romunsko vojaško odlikovanje, red Mihaela Hrabrega, je dobil finski maršal Mannerheim in sicer I., II. in III. razred hkratu. Nemški tisk se vedno obsirno razpravlja o potopitvi angleške letalonosilke »Ark Royal« in pravi, da nastopajo nemške podmornice tudi v zahodnem delu Sredozemskega morja, kjer imajo Angleži zdaj samo še dve oporišči: Aleksandrijo in Gibraltar.

V Bukarešti so ustrelili grškega državljana Sarandosa, ki je letos januarja s samokresom ubil nemškega majorja Dühringa.

Japonsko zunanje ministrstvo je naročilo naj se zapre japonsko poslanstvo v iraški prestolnici Bagdadu, ker je iraška vlada sporočila, da so diplomatski odnosi med Irakom in Japonsko pretrgani.

Bivši iraški minister za propagando je dopotoval v Budimpešto in tam zastopnikom tiska dejal, da je njegov in njegovih tovarišev načrt, združiti Irak s Palestino, Sirijo in Transjordanijo, ker arabski svet neče nič več slišati o angleški oblasti in hoče angleški objestnosti narediti konec. Arabska revolucija je na pohodu in nič ne bo moglo ustaviti njenega zmagoslavja.

Znani ruski ledolomilec »Krasin« je priplul iz Belega morja v ameriško luko Seattle. Kapitan je povedal, da bodo »Krasina« tam popravili in na novo uredili.

Bivši francoski vrhovni poveljnik general Gaimelin je nenadoma hudo obolel. Namesto v ječo, na katero je bil obsojen, so ga odpeljali v bolnišnico. Verjetno je, da je obolen na zastrupljenju krvi. Bolnikovo stanje je zelo resno, ker je star že 71 let. Na smrt bo obsojen vsakdo na Norveškem, ki bo skušal pobeigniti iz dežele, pravi odlok, ki ga je izdal nemški državni komisar.

Preskrba prebivalstva v Romuniji izročena vojaškim oblastem

Bukarešta, 19. nov. s. Romunska vlada je sklenila od včeraj dalje izročiti vojaškim oblastem preskrbo civilnega prebivalstva za najnujnejši življenjski potrebščini. Podtajništvo za preskrbo vojske in prebivalstva je prevzel general Constantin, ki bo za izvedbo svoje naloge uporabljal vojaštvo, da zagotovi pravilno preskrbo. Do tega ukrepa je prišlo, ker se je, kakor pravi uradno poročilo, v Bukarešti čutilo pomanjkanje nekaterih najnujnejših potrebščin kakor kruha, peltroleja, drv itd., to pa zaradi pomanjkanja enotnosti in reda pri preskrbovanju. Maršal Antonescu je za to stanje, ki ga ni povzročilo dejansko pomanjkanje blaga, izdal odločne ukrepe. Odstopil je minister za preskrbo Negel in je njegove poše prevzel general Constantin.

Pripravimo se na zadostilne pobožnosti!

Vedimo, da ta velika narodna pobožnost ni samo v tem, da prosimo presv. Sree Jezusovo za zadostenje te prve petke v mesecu, ampak da je pred začetkom teh velikih pobožnosti, ki jih naš narod dosedaj še ni opravljal, tudi devetdnevnica, ki se prične drugi teden, 26. novembra. Točna naznanila o devetdnevnici bodo časopisi se objavili. — Ker je čas silno kratak, je treba, da vsak katoličan postane apostol in pridobi za pobožnost svoje prijatelje in znance, da bo v teh pobožnostih združen ves narod brez razlike prepričanja.

Farani! Ponudite se Vašemu župniku takoj za pripravljajni odbor, kajti za te pobožnosti ne zadostuje samo navadno oznanilo, ampak je treba obiskati in povabiti vsako družino, vsakega človeka v fari. V ta namen je Prevz. naslovlil na vsako družino posebno pismo, ki ga bo prejela pred začetkom pobožnosti.

Ze v tem prizadevanju našega prevz. škola moramo spoznati pomen teh zadostilnih pobožnosti, ki naj jih opravlja ves narod. Presv. Sree Jezusovo naj obilno deli milosti in svoje usmiljenje na nas, da bomo spoznali pot resnice in pravice, da nam bo to usmiljeno Sree odpustilo grehe in zablode, v katerih žive tudi mnogi med našim narodom.

Farani! Pojdite takoj k Vašemu župniku, ki naj ustanovi primeren pripravljajni odbor za te pobožnosti, ki bo imel nalogo skrbeti za udeležbo in delati po direktivah prevz. škola ozir. glavnega pripravljajnega odbora.

V Ljubljani bodo pobožnosti skoraj v vseh cerkvah in kapelah, na deželi pa ne samo v farnih cerkvah, ampak tudi v tistih podružničnih, ki so sredi naselij, ki imajo daleč v farno cerkev.

Dodatni obroki kruha za najtežje delavce

Gospodinje in gospodinska služničad izgube pravico do dodatnega obroka kruha. To ugodnost pa dobe noseče matere

Rim, 19. nov. s. S 1. decembrom se bo povečal od 200 na 300 gramov dodatni obrok kruha za delavce težake, zaposlene pri najtežjih delih. V to skupino pridejo rudarji, pobiralci soli v solarnah, gozdarji, delavci pri razstreljevalnih delih in pri vrtnju predorov, delavci pri tistih delih, kjer uporabljajo vrtilne stroje na stisnjen zrak, dalje poljedelski težaki kakor tudi pastirji, ki pasejo živino ali ovce v višinah nad 1000 metrov. Potem prihajajo v poštev tudi pristaniški nosači, ki prenašajo tovore ročno ali pa na hrbtu najmanj pa v teži 100 kilogramov. Končno spada v to vrsto tudi obrtniki, ki opravljajo podobna dela, kakor so spredaj našeta. Celotni obrok kruha se bo pri teh delavcih dvignil od 400 gramov dnevno na 500 gramov, če jim je bil poprej priznan obrok 300 gramov dnevno. Podjetja, kjer so najtežji težaki zaposleni, morajo svoje ljudi prijaviti v občini, kjer delujejo, in sicer z vlogo v dveh kopijah, podobno, kakor so storili to za delavce težake.

Od 1. decembra se dovoli dodatni obrok 100 gramov kruha tudi za matere od 5. meseca nosečnosti pa do poroda. Tako bo njihov obrok v celoti znašal 300 gramov dnevno. Za doseg te ugodnosti morajo prizadete matere prinesiti svoji občini zdravniško potrdilo. To potrdilo pa mora overoviti tudi občinska zdravstvena oblast.

1. decembra preneha dodatni obrok za juho, ki so ga dobivali poljedelski delavci, izjema pa ostane le za pastirje, ki pasejo živino v višinah nad 1000 metrov. Delavci pa obdržijo pravico do dvojnega dodatnega obroka kruha, ki se jim tako priznava za vse mesece v letu. Vojaki vseh vrst orožja, člani rednih milic kakor tudi tisti, ki so člani militariziranih enot (kakor gasilci itd.), ki iz različnih razlogov dobivajo hrano v gotovini, imajo pravico do dodatne nakaznice za dodatke

juhe in za dvojno porcijo kruha. Ugodnost velja le za vojake do prvega čina, vsevišji tu tudi čine odgovarjajočih militariziranih organizacij.

S 1. decembrom pa se ukinja dodatni obrok kruha za hišno služničad in za gospodinje.

Velika vrednost kunčjih kožic

Zivimo v časih ko je treba vsako dobrobravo pravilno in čim bolj koristno izrabiti. Vsaka dobrina nam mora 100% koristiti. Med take dobrine spada brez vsakega dvoma tudi kožice zaklanih kuncev, ki se morejo, če so pravilno posušene in pravilno ustrojene, porabiti za usnje. Pa ne samo za usnje, ampak tudi za krzno, to pa le od kuncev, ki so starejši in pa, ki so zaklani v zimskih mesecih.

V Ljubljani in njeni okolici zakoljejo med letom najmanj 25.000 kuncev. Od tega velikega števila pa kuncereji le malo število kožic tudi stroje za usnje ali krzno. Nekaj okrog 1000 komadov kožic je ustrojila lani železničarska gospodarska zadruga. In če vzamemo, da so privatni strojarji in kuncereji ustrojili še največ trikrat toliko kožic, vidimo, da gre letno nad 20.000 komadov kožic brez vsake koristi v izgubo. Rejci se namreč hote ali ne hote nočejo dovolj potruditi, da bi kožice pravilno napeli, posušili in dali v strojenje ali pa ponudili v odkup, če jih ne morejo ali ne znajo uporabiti sami v svoji družini. Tako početje je v današnjih časih naravnost grešno.

Ker se bliža čas, ko bodo rejci, ki ne mislijo rediti nekaterih živali za plume, postopoma zaklali, je prav, da kožice oddaste vsaj organizaciji, ki se zanima za kuncje kožice, namesto, da bi jih dali v smeti in jih odvrgli. Železničarska splošnogospodarska zadruga vas zaradi tega naproša, da

Zalivanje lončnic

Zalivanje lončnic se zdi komu silno enostavno. Saj ni potreba drugega, nego da gre vsako jutro s kangleto v roki od lonca do lonca in poliva rastline, lonca in na kraj, kjer raste v naravi. Gosenen zdrob ali pa obkladke namočene v jesih, v zanikrno, slabe in boleljne. Vzrok temu je nepravilno zalivanje.

Vedeti moramo, da rastlina potrebuje le te da je vode, ko je zemlja suha tudi v notranjosti. Pri zalivanju cvetic se moramo ozirati na velikost rastline, lonca in na kraj kjer raste v naravi. Gotovo je, da večje rastline porabijo več vode, manjši lonci se prej osuše, zato moramo te lončnice večkrat ali izdatneje zalivati. Rastline z velikimi listi porabijo več vode kot lesnate rastline z drobnimi usnjatimi listi. Cvetic, ki rastejo v naravi v senci ali pa v močvirjih, potrebujejo tudi več vlage. Rastlinam, ki rasto v vodi, tudi mi nudimo vodo v zadostni meri.

Da spoznamo potrebo zalivanja, imamo kaj preprosto sredstvo. Ako potrkamo s členkom prsta ali s topim predmetom po loncu, čujemo, če je zemlja suha, čist zvenec glas. Vlažna zemlja, ki pa se lonca drži, da trd glas brez zvoka. Zelo isušene rastline postavimo v vodo, da se prepoje. Nikdar pa ne eme stati voda v podstavkih.

Prevelika vlaga vpliva zlasti neugodno na korenine, ki prično kmalu gniti. Lonci se kmalu obele v zelene alge in plesen, zemlja pa prične zaudarjati po kislem. Zaradi pomanjkanja zvoka koreninice strohne in odmrjejo. Tu pomaga, če opazimo to o pravem času, da rastlini prejenjamo prilivati, odmašimo odločno luknjico in prst na površini prerahljamo, e v pamence lončnica že delj časa v premokri zemlji, je vzamemo ven in ji otrebimo gnile korenine ter jo presadimo v bolj peseno zemljo.

Naj ne bo družine,

ki v dolgih zimskih večerih ne bi vseh njenih članov zabavala in učila knjiga „Slovenčev knjižnica“! Samo 5 lir vsaka knjiga. Kdor naroči vso zbirko 24 knjig, bo dobil 25. knjigo zastonj!

Novice iz Države

Izvoz lesa skozi Reko. Dokler je obstajala Jugoslavija, se v reškem pristanišču ni prekladalo in nakladalo dosti lesa. Jugoslavija je ves svoj izvoz na morje usmerjala na Sušak in v Bakar ter tudi na druga svoja jadranska pristanišča, čeprav so bile daljave, katere je bilo treba prevoziti, zelo velike in prevozni stroški temu primerno visoki. S priključitvijo Sušaka in Bakra, ki sta sedaj neke vrste sestavna dela reškega pristanišča, pa se je stanje obrnilo. Poslej bo reško pristanišče deležno precejšnjih količin tovorov, ki bodo prihajali iz Hrvatske in Madžarske, posebno pa lesa, s katerim je bilo v sušakem pristanišču vedno največ dela. Ker ni sedaj nobenih vmesnih ovir, bo tudi Madžarska usmerjala vedno več svojega izvoza skozi Reko.

Dve rimski vili odkrili. V Leporanu zraven Taranta so odkrili temelje dveh rimskih vil, ki sta bili postavljeni ob obali in sta najbrž pripadali bogatima rimskima družinama. Strokovnjaki so s previdnim odkopavanjem odkrili v eni vili celoten pod in nekaj sten. Dve sobi sta bili obloženi z mozaiki v več barvah. Med obema sobama je bil zvezni hodnik, ki je bil popolnoma pokrit. Odkritja so zanimiva zlasti zaradi bogastva okrasov, ki so jih našli v obeh vilah.

Truplo marseška Balba preneseno v Hammani. Pred letom in pol se je v Libiji na poletu proti egiptski meji smrtno onesrečil italijanski letalski maršal in utemeljitelj italijanske letalstva Balbo z vsemi svojimi spremljevalci. Od tedaj pa do danes so gradili zanj in njegove spremljevalce posebno grobnico. Ko je bila izgotovljena, so ob slovesnih obredih prepeljali vsa trupla v Hammani in jih položili v grobnico. Pri ceremonijah so bili zastopniki vseh oblasti kakor tudi oddelek nemške in italijanske vojske, ki sta trtému letalskemu maršalu izkazala čast. Guverner Libije general Bastico se je ob grobu poslovil od padlih junakov, nakar je škof Facchini blagoslovil trupla.

Dan mater in otrok. Po že vpeljanem običaju bodo v vsej Italiji 24. decembra praznovali dan mater in otrok. Za ta dan prireja fašistična organizacija posebne proslave in zbirke, vse s ciljem, da se izkaže primerna čast materam številnih otrok in obenem poživijo pobuda za ureditev raznih socialnih zavodov, ki se posvečajo skrbi za otroke in dvig zdravja italijanskega naroda. Na ta dan razdeljevali številne nagrade, ki jih materam številnih otrok naklanja Duce in druge fašistične organizacije.

Proslava obletnice sankcij. 18. november se od leta 1936 praznuje po vsej Italiji kot spominjski dan gospodarskih sankcij, katere je Zveza narodov v Zenevi naperila proti Italiji, ki pa je navzlic vsem oviram zmagala. Zato slavljazem ta dan kot dokaz svoje odpornosti. Po vseh občilih nah so v občinske domove vzdali posebne marmorne plošče, katerih napis naj bi pričali tudi poznim rodovom, da so sankcije uvedle bogate države, da bi uničile Italijo, kar se jim pa ni posrečilo. Včerajšnji dan so bile proslave prav v vsakem kraju. Vse vrste fašističnih organizacij so imele svoje sestanke in poslušale radijske govore vodilnih mož režima, ki so govorili vsak za svojo stroko posebej.

Lešnikova maščoba nadomešča kakao. Poskus, ki so jih naredili na Siciliji, so pokazali, da je lešnikova maščoba izvrsten nadomešček za kakao. Zavoljo tega je korporacijsko ministertvo izdalo primerna navodila za uporabo in pravilno razdelitev lešnikove maščobe za vso italijansko industrijo čokolade. Tako se misli Italija tudi v tem pogledu osvoboditi od uvoza iz tujine. Znao je, da je bila italijanska industrija čokolade zelo razvita in da je zato porabila letno velike količine kakava, katerega je bilo treba uvažati za drag denar iz brezmrskih tujih krajev.

Sirjenje italijanske kulture na Bolgarskem. Bolgarsko italijansko društvo v Sofiji je imelo nedavno svoje zborovanje, katerega so se udeležili visoki predstavniki bolgarske prosvete in voditelji italijanske kulturnega zavoda. Tam je bilo povedano, da je bolgarska vlada sklenila uvesti v vse srednje šole italijanščino, le da ji manjka zadosti učnih moči za ta jezik. Zavoljo tega se je ponudila italijanska vlada, da bo poslala več učnih moči v pomoč, obenem pa je šlo devet Bolgarov na enoletni tečaj na vseučilišču v Padovo, da se bodo tam priučili italijanščini. Prav tako so v osmih bolgarskih mestih odprli tečaje za pouk italijanščine najširših bolgarskih ljudskih slojev.

Hranilna moč orehov, lešnikov in mandljev. Agencija »Eco di Roma« propagira gojitve orehov, lešnikov in mandljev zaradi visoke hranilnosti, ki jo ti sadeži imajo. Tako so ugotovili strokovnjaki, da je v 100 gramih orehov prav toliko rednih snovi, kakor v 680 gramih govejega mesa brez kosti ali v 461 gr suhe polenovke ali v 109 gr krevjega mleka ali v 203 gr. juhe ali v 249 gramih kruha ali v 1060 gramih svežega krompirja in končno toliko kakor v 9 kurjih jajcih. Za orehi pridejo po količini hranilnosti na vrsto praženi lešniki, potem sladki sušeni mandelji, suhi lešniki in sveži orehi.

Elektrika kot pogonsko sredstvo v poljedelstvu. Čim bolj se je ob podpori in vzpodbudah vlade dvigalo in preurejalo italijansko kmetijstvo, toliko bolj je kot pogonska sila za kmetijske stroje prihajala v poštev elektrika. Pred sedmimi leti so porabili v te namene 110.272.385 kilovatih ur, predlanskim pa že več kot 145 milijonov kilovatih ur. Od pridelka 55 milijonov stotov žita v letu 1937 so kmetje omatili in prevezjali z električnimi stroji dobrih 35 milijonov stotov. Glasniki avtarkičnega gospodarstva pravijo k temu, da je električni tok avtarkična pogonska sila, ki uspešno izpodriva uporabo pogonskih olj, katerih večino mora Italija uvažati iz tujine.

Sviciarski uvoz skozi genovsko pristanišče. Po posebnem dogovoru z italijansko vlado uporablja Švica tuje ladje, ki vozijo pod njeno zastavo, da dovažajo zanj v genovsko pristanišče razno blago, posebno pa živeč. Po podatkih, ki jih je objavil trgovinski oddelek šviciarske vlade, je prispejal v genovsko pristanišče vsake tri tedne po ena, za Švico vozeča tovarna ladja. V celem je Švica najela za svoj dovoz 7 tujih tovarnih ladij, ki imajo 39.200 ton nosilnosti.

Posebne ugodnosti za gorske kmetovalce. Italijanska vlada je na ukaz Duceja dovolila posebne ugodnosti glede plačila davkov in raznih drugih davjatv državi tistim kmetovalcem, ki obdelujejo zemljo v hribih nad 800 metrov nadmorske višine. Za vse te kmetovalce bodo davjate manjše, manjše pa bodo tudi prispevki, ki jih bodo kmetovalci plačevali za svoje najete dlnarje raznih socialnim ustanovam. Zraven pa je bilo objavljeno, da navzlic manjšim prispevkom socialnim zavodom pravice delavcev ne bodo prav nič orenjene. Ugodnosti je Duce naklonil gorjanom zato, ker so mnogo prispevali za uspešno želevo, po drugi strani pa naj bi jim ugodnosti dale novo vzpodbudo, da bodo še pridneje in temeljiteje obdelovali svojo zemljo.

Na okrajnem sodišču 165 navijalskih zadev

Pobotna komisija na sodišču - Dolga pravda zaradi hrastiča

Ljubljana, 19. novembra.

V prvi polovici tega meseca je prejelo okr. sodišče 43 novih kazenskih zadev zaradi kršitve raznih predpisov, navodil in uredb o pobljanju draginje. V prvi vrsti gre za kršitve predpisov o najvišjem, oblastno dovoljenem dobitku pri prodaji raznih živil in drugega blaga na drobno. Od prejšnjih mesecev je bilo pri okrajnem sodišču še neresenih 122 zadev, tako da je sedaj pri tem sodišču že 165 tekočih zadev, ki se nanašajo na razne kršitve, posebno glede najvišjih cen in verženja blaga.

Preteklo soboto je bilo v sobi št. 28 kar 15 kazenskih razprav, v katerih so se morali razni ljubljanski trgovci zagovarjati zaradi previsoko zaračunanega pribitka k nabavnim cenam blaga. Obtoženi so trgovci vseh vrst in

Določila za pošiljanje pisem in dopisnic v tujino

Rim, 19. nov. s. Navodila za pisma in dopisnice, ki se pošiljajo v tujino:

Prepovedano je: pošiljati razglednice s slikami, poštno dopisnice, pošiljati pisma v kuvertah s podlogami, pisati na karirani papir, prilagati pismom slike krajev, ki so vojaškega pomena. (Slike oseb pa ne smejo biti nalepljene na kartonu). Ne smejo se pošiljati odrezki iz časopisov, niti ne cigarete, kakor tudi ne nepopolni pisemski papir ali nepopolne kuverte. Dalje se v pisma ne smejo dajati ali pa pošiljati posebej koliki, novčanice, niti ne notni papir ali popisan notni papir. Prepovedano je uporabljati druge jezike kakor sledeče: albansko, arabščino, amharsko, češčino, bolgarsko, kitajščino, koreansko, dansko, finščino, francosko, japonsko, grščino, italijanščino, angleščino, latinščino, norveščino, holandsko, perzijski jezik, poljščino, portugalsko, romunščino, ruščino, srbsko, hrvaščino, slovaščino, slovenščino, špansko, švedščino, nemščino, turščino, ukrajinščino in madžarsko.

2. Priporočila pa se: lepjenje znak na skrajni desni vogal na čelni strani razglednice ali kuverte. Napisati je treba ime in priimek ter naslov pošiljatelja na gornjem delu zadnje strani kuverte, prav tako pa je treba napisati na vsak list pisma pošiljateljve naslov, da se tako izogne nehoteni zamenjavi pri obilnem poslu vojnecenzure. Pisma in dopisnice, ki ne bodo ustrezale tem predpisom, ne bodo oddane naslovniku.

Pastoralna konferenca mesta Ljubljane. Danes popoldne ob treh bo pastoralna konferenca duhovščine mesta Ljubljane.

Zahtevajte povsod naš list!

strok, tako manufaktursti, železninarji, prodajalci različnih strojev in drugih potrebščin. Med temi je tudi industrija le, ovađen zaradi previsokih cen premožja. Nad 50 zadev zaradi krompirja je bilo predloženih okrožnemu kot prizivnemu sodišču, da reši vprašanje pristojnosti okrajnega sodišča, da-li je to sodišče pristojno za sodbe glede kršitve predpisov o nakupu in prodaji krompirja.

Pobotna komisija za izseljevanje Nemcev Ljubljanske pokrajine bo tudi v Ljubljani postovala. V sodni palači na okrožnem sodišču v II. nadstropju so tej komisiji dodeljene 4 sobe od št. 119 do 123 in za eventualne daljše razprave tudi razpravnna dvorana št. 124. Komisija ima nalogo urejevati premoženjske razmere nemških izseljencev, likvidirati njih terjatve in dolgove. Spore do 3000 lir rešuje sodnik okrajnega sodišča, večje spore nad 3000 lir pa sodišče treh sodnikov, ki ga tvorijo kot predsednik za take spore postavljeni sodnik in dva sodnika - laika, predlagana od obeh spornih strank. Pred pobotno komisijo lahko zastopa izseljenca vsak s pravilnim pooblastilom preskrbljeni odvetnik ali kaka druga oseba. Pobotna komisija prične v kratkem poslovanje.

Rok za prijavo izselitve pri mestnem poglavarstvu poteče 20. t. m. jutri, in se ne bo podaljšal, kakor je bilo rečeno in zatrevano. Splošno je opaziti, da se ljudje radi žvlgjenja je drugače opaziti, da se ljudje zaradi žaljenja časti nič več toliko ne tožarijo, kakor poprej, vendar so še taki tički, ki iščejo zadostženja za svojo čast na sodišču. Tudi razne civilne pravde so nekoliko ponehale. So pa pravde, ki se vlečejo že leta in leta.

Tam v sobi št. 28 je bila pred dnevi za malenkostne ljudi prav značilna razprava. V neki vasi ljubljanske okolice žive ljudje, ki so že več desetletij razprti in razdeljeni v dva tabora. Dva soseda sta se pred leti sprla za pravcato malenkost. Začela sta se tožariti in pravdati. Enkrat zaradi motenja posesti, drugi zaradi kakega polena, tretjič zaradi žaljenja časti itd. Sedaj se je razljudila huda pravda zaradi nekega. I m visokega hrastiča, ki naj bi ga bila soseda Mica izruvala na svetu soseda Toneta. Tona je brž tekel k orožnikom, ki so ga sicer mirno poslušali, vzeli njegovo zadevo na znanje, toda stvari niso službeno ovadili, ker je bila stvar bolj civilnopravdnega značaja. Pa je trmasti kmet Tone sam vzel pero v roke in napisal ovadbo na sodišče. Tako je prišla zadeva o izruvanem hrastiču pred kazenskega sodnika v sobi št. 28. Mirno je sodnik razpravljil in zaslješeval razne priče. Tone je trmasto zahteval hudo obsodbo in veliko odkodnino. Soseda Mica, ki je ženska pri 70 letih, je večinoma molčala. Ko je sodnik vse priče zaslješal in zadevo do jedra razčistil, je oprostil kmetico Mico. — Tone pa je takoj prijavil priziv, da naj gre ta stvar še naprej.

njej oddaste te kožice, ki jih bo seveda odkupila. Zadruga ima namreč svojega mojstra za strojenje kunčjih kožic v usnje in krzno. Zadruga strejmi namreč, da se tudi v tej panogi, kakor pri prednjem angorske volne, mali gospodarji osamosvoje. Zato bo zadruga prevzela kožice predvsem v strojenje na račun člana, ki kožice prinese in bo odkupovala le tiste kožice, ki jih člani ne nameravajo obdržati za svojo domačo uporabo. Odkupne cene so seveda odvisne od velikosti kožic, gostote dlake, barve oziroma pasme in starosti zaklanega kunca, nadalje od pravilnega zakola in če je kožica pravilno posušena in da je tudi dobro ohranjena. Od tistih, ki ne znajo kožice pravilno napeti, bo zadruga jemala tudi sveže kožice. Cene surovim posušeniim kožicam so od 3 do 13 lir, pa tudi več. Za strojenje pa bo zadruga računala 4 do 8 lir za kos.

Priporočljivo je torej, da rejci, ki ne računajo na lastno strojenje, oddajo kožice zadrugi in bodo pri tem še nekaj zaslužili. Torej, kožice v zadrugo, ko ne boste vedeli kam z njimi!

Športne vesti

SK Bratislava bo v kratkem gostovala v bolgarski prestolnici, kjer bo igral proti bolgarskemu državnemu prvaku FC Levskemu. 7. decembra pa bodo Slovaki igrali proti enajstorici najboljših Nemcev.

Za zimsko tekmovalenje v Garmischu je že imenovana slovaška vojaška smučarska ekipa. Patrolo bo vodil poročnik Kuklis. Ekipa trenira pod njegovim vodstvom v Tatrah.

Čeprav so padli že nekateri odlični finski smučarji, kakor Olkinuora, Lappalainen in Pitkänen, bodo Finci ostali kljub temu še močni zastopniki smučškega športa, saj je v njihovih vrstah na desetino odličnih tekačev na dolge in kratke proge, pa tudi z nekaterimi skakači razpolagajo, čeprav ni to finska domena.

30. novembra se bosta v berlinski športni palači spoprijela stara boksarska tekmeča Seidler in znani Neusel.

V Parizu žele videti tudi dunajsko Avstrijo, potem ko so že tamkaj gostovala razna nogometna moštva iz zapadne Nemčije. Avstria bi igrala proti izbrani vojaški enajstorici.

Mednarodno srečanje zadnje nedelje med Nemčijo in Dansko se je končalo neodločno 1:1, kar je za Dance laskavo priznanje. Za Nemce je zabil gol Hahnemann, za Dance pa Hanson. Tekmo je gledalo 45.000 ljudi.

V Curihu pa so Madžari zmagali šviciarsko nogometno enajstorico z rezultatom 2:1. Polčas je bil 2:0 za goste.

Nemški in italijanski mornarji so odigrali nogometno tekmo v Neaplju, ki so jo Italijani dobili z 2:0.

Izbrana slovaška rokoborska ekipa je gostovala tudi v Forlju, kjer je izgubila prav tako občutno z 1:13, kakor nekaj dni prej v Bariju.

Nemški prvak v hitrostnem drsanju Dunajčan Wazulek je bil na vzhodnem bojišču ranjen.

Tudi italijanski nogometni igralci so od sledje zaznamovani s številko na hrbtu. To novost so pred nekaj leti uvedli Švedi, od njih so jo prevzeli Nemci in zdaj tudi Italijani.

Znana švedska lahkoatletska zvezda Gundar Hägg je bil kaznovan in ne bo smel nastopati do 1. julija 1942. Ta čas bo porabil za vreden trening.

Belgijski mojster v polteški kategoriji Roth, ki je po Evropi dobro znan, je potokel v nedavnem srečanju svojega tekmeča Beurena in to v 7. kolu s k. o.

Novi španski maratonski mojster je postal Monjes, ko je pretekel 42,2 km dolgo progo v času 3:04:04,8.

Velike priprave so se začele za zimsko olimpiado v Garmischu.

Osem najboljših danskih boksarjev bo 3. decembra gostovalo v Nemčiji.

V Berlinu je bilo zadnje nedelje veliko tekmovalenje tekmovalov v fletetu. Nastopile so najboljše iz Düsseldorfa, Berlina in Hannovera.

Romunsko nogometno vodstvo pripravljajo za naslednje leto več mednarodnih srečanj. Igrali bodo z Nemčijo, Slovaško, Italijo, Hrvaško, Bolgarijo. Na sporedu pa bo tudi nekaj medmestnih tekem.

Nov jadralni rekord na Madžarskem. Madžarski jadralac Horvath je postavil te dni nov madžarski rekord, ko je ostal s svojim jadralnim letalom v zraku 26 ur in 55 minut.

Dva obrtniška stanova, ki imata dela čez glavo

Zlasti čevljarški stroki danes ni brezposelnih

Ljubljana, dne 19. nov. Bili so časi, ko je bilo mogoče kupiti to in ono, a teh ni več. Vojnaja vihra, ki je zajela že toliko zemlja, je onemogočila dobavljanje raznih človeških dobrin. Onemogočena je svobodna trgovina po morju. Iz daljnih dežel ni mogoče več uvažati cenjenih in cenenih surovin za razne izdelke, ki jih človek v vsakdanjem življenju neobhodno potrebuje.

Zivimo v časih, ko je treba potrošnje omejit na čim manjšo mero. Kakor po drugih državah, kjer so že pred leti začeli načrtovati razdeljevanje življenjskih potrebščin, tako so razdeljevalne odredbe zajele v zadnjega pol leta tudi nas. Bili so tudi časi, ko so posamezni rokodelci jadikovali, da nimajo skoraj nič dela; da ne zaslužijo niti toliko, da bi svoj skromni lokal, v katerem delajo, plačevali, kaj šele, da bi zaslužili za svojo družino, da bi pošteno živela. Samo na čevljarje in krojače se spomnimo, da ne omenjamo še drugih.

Posebno čevljarški stan je bil pred leti precej prizadet, saj so ljudje rajši kupovali obutev, kakor pa bi jo dali v delo rokodelcu, kot so to delali naši predniki. Čevljarjema mojstru so dali v ročno delo predvsem čevlje, ki so zahtevali določeno obliko, zaradi kakšne poškodbe na nogi in še starejšim ljudem so vedno narejali čevlje »po nogi«, kakor se temu reče. Vsi drugi pa so rajši kupovali čevlje v trgovinah, kjer jih je bilo na izbero, kolikor in kakršne si hotel. Seveda v trgovini kupljeni čevlji, ki so bili tovarniško delo, res da niso bili tako trpežni kakor ročno izdelani, vendar pa so bili cenejši in tudi bolj po godu si jih lahko izbral v množici parov, ki so bili razpostavljeni po policah. Sila izbircen si že moral biti, da te ni vljudni trgovec in prodajalka postregel, kakor si si zaželel.

Čevljarji, pa čeprav jih je na vseh koncih in krajih dovolj, imajo dela čez glavo. Kaj vse morajo vzeti v delo. Dandanes, ko je tudi nakup obutve točno omejen, prinašajo ljudje našim čevljarjem čevlje, katerih bi nekaj že zdavnaj ne nosili več.

Veste, pravi dama, dandanes moramo vse porabiti, vse kar koli je vredno. Popravljenih čevljev ne bom nosila za na cesto, vendar pa bodo dobri za doma. Pri enem paru manjka pol podplata, sam bog vedi kje je ostal drugi del, pri drugem manjka precej zgornjega dela. Le kako je mogoče čevlje tako pokvariti, se sprašuje čevljar. Sicer ga mika, da bi vprašal, kako je odletelo pol podplata, pa se premaga, ker bi bil podplata gotovo v zvezi z dolgim razlaganjem, kako je do tega prišlo. Prinesejo pa vam včasih tudi tako nemogoče pare v popravilo, da čevljar obupava in prinašalca dopoveduje, da bi bilo vendar boljše, če bi kupil nov par, kajti a tem si res ne bo mogel dosti pomagati in tudi popraviti ga ne more tako,

ko niti »štih« ne bo več držal. Pa končno čevljar le popusti. Kako neki ne bi, ko pa sliši, kako tesna je e čevlji in da so to edini par, ki je za delavnico še uporaben. Sicer tudi ta ne bo za ceno, vendar pa bo za v skladišče dober. Nedeljski par pa mora čuvati kakor svoje oko.

In šilo poje, dreta gre v metre, smola lepi, krpa gre na krpo, žeblički zbijajo, kar se še zbiti da ne hodijo preveč.

Pa pridejo h čevljarju tudi razni gospodje, ki dozdaj še niso doživeli, da bi jim bili čevlji opremljeni s podkovicami in žebliki od spodaj. Kje neki je gospod to trpel. A danes? Pride in še nam prosi čevljarju, naj le dobro podkuje čevlje, da bo peta čim dalj zdržala, pa tudi na podplat naj ne pozabi ter naj nabije žeblice, da bo držal vsaj do konca vojne. Kaj zato, če bo pod nogami malo žvenketalo, držalo pa bo le in podplat se ne bo tako kmalu izbralil.

Tisti, ki so gledali dogodka malo naprej, so si že pred časom nabavili vsaj dva para čevljev. Ti so zdaj brez skrbi, vendar pa tudi ti pazijo, da ne hodijo preveč. Reklji bi skoraj, da korake štejejo, kajti bog ve, če ne bodo tudi ti se prisljeni prinašati k čevljarjem vse vrste »skrpet«.

Vidite, tako je pri čevljarjih. A pri krojačih? Nič manjši promet. Tudi obleka je zdaj na karte. Blago je primeroma precej drago, in če je le mogoče vsakdo doma izbere, kar je še porabnega in da krojaču, da predela kakor ve in zna. Gospodinje za razne cunjne ne vedo, kako bi jih porabile, pa se vse skrbno otresejo s tem, da vse skupaj pobe-rejo, zavežejo in odnesejo krojaču ter mu rečejo, naj iz tega naredi, kar že hoče, samo da bo še za kaj porabno. Doma so otroci, nekaj fantov in deklic, kdo bi mogel dati toliko denarja, da bi vse oblekel. Iz vseh predalov doma, iz vseh kotov stanovanja zvečejo stare cunjne, obnošene telovni-ke, zakrpane hlače. Pa še nek površnik je v pod-strešju. Na tega tudi seveda ne smemo pozabiti. Sicer že ne več ali je siv ali črn, vendar pa ga bomo dali v barvo, pa bo še kakor nov, tako to-lazi žena svojega moža, kadar tarna, da ga zebe. No, če ga ne boš mogel nositi, ker ti je že morda premajhen, kako tudi ne bi bil, ko je pa še iz let, ko si hodil na univerzo, ga bomo pa dali predel-at v suknjič ali kaj podobnega. Skratka, pod kro-jaško iglo pridejo dandanes blagovi, ki so že svoje zdavnaj doslužili. A kaj hoče krojač druge-ga, kakor da prime v roke, kar mu prinese.

Joj, joj in barvanje, da vidite koliko imajo dela. Vsa se hoče biti »nov«, oziroma, vsaj hotel bi, da bi ljudje mislili, da je nov. Res, veste, vča-sih vam barva blago povsem prenovi, tako da bi že skoraj verjel, da je prijatelj kupil novo obleko, vendar pa ga izdajajo sivi šivi, ki so še ostali za obrobjeno obleko, ki je zdaj črno pobarvana. Pa kdo bi mu kaj zameril, da je dal blago v barvanje in nov kroj? Nihče, še

hvala Bogu, da je od neke privlekel staro blago. Vidite, vse se prenavlja: iz starega postaja vse novo. Dandanes ima staro blago veljavo, stari čevlji so cenjeni, samo če jih imate kaj več, stare cunjne imajo tudi svojo ceno. Vse, vse je uporab-no. Vse to staro se mora znati prav obrniti, pa ima spet svojo ceno.

V treh vrstah...

Šef civilne uprave za Spodnjo Štajersko je izdal uredbno, ki natančno predvideva, kdo lahko pridobi nemško državljanstvo. Državljanstvo se mu šteje od 14. aprila letošnjega leta. Glavni pogoj, da je kdo varovanec nemške države, je ta, da prebiva na ozemlju nemške države.

Zadnji nedeljo je bila prva civilna poroka v Selnici ob Dravi.

Sadarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani prireja vsako sredo strokovna predavanja o sad-jarstvu in vrtnarstvu. Teh predavanj se udeležuje precej ljudi, ki se za stvar zanimajo.

Novomeška dijaška kuhinja je zdaj v prostori mestne sirotišnice. Treba je bilo nabaviti novo kuhinjsko posodje in ves jedilni pribor, kate-rega so odnesli ljudje ob priliki znanega bomb-nega napada ob prevratnih dneh. Odboru se je posrečila nova nabava jedilnega in kuhinjskega orodja, tako da bo mogoča važna šolska kuhinja že poslovati, vendar pa to v manjšem obsegu kakor dozdaj.

50 otrok iz Mežiške doline bo prišlo te dni na Bled, kjer bodo ostali 4 tedne na počitnicah.

V Kranju je bila preimenovala cela vrsta ulic in trgov. Enako preimenovanje so doživela tudi kranjska predmestja.

V gorenska lovišča prihajajo zdaj tudi lovci s Koroškega. Vendar pa vlada zdaj strožji lovski režim, ki ima namen zaščititi divjad in zmanjšati odstrel.

V Mariboru in Celju sta začeli poslovati po-družnici nemškega planinskega društva. Obe po-družnici bosta svojim članom izdajali tudi pla-ninski glasnik.

Na novomeški meščanski šoli bodo v krat-kem pričeli s poukom, kajti šolskemu vodstvu je uspelo dobiti primerne šolske prostore.

Iz Gore pri Sodražici poročajo, da so imeli letino srednje dobro. Krompirja je precej, ven-dar pa precej rad gnije. Žita in koruza so sla-bo obrabila. Snega imajo nad 1 meter. Pod zemljo je še zelje, korenje in repa. Sadja je bilo precej in so ga ljudje dosti nasušili. Padli sneg pa je precej poškodovale sadno in gozdno drevice.

Vojak iz prejšnje svetovne vojne in nji-hovi sorodniki se bodo zbrali v nedeljo 23. t. m. v Mariboru, kjer jim bo vojaški odsek domo-vinske zveze prikazal organizacijo sedanje nem-ške vojaške sile.

Kdo ima pravico pobirati za Rdeči križ

Da se prepreči zlorabe pri zbiranju pri-spevkov v korist Rdečega križa, opozarjamo ob-činstvo, da so upravičene zbirati za Rdeči križ le one osebe, ki imajo pravilno pooblastilo, iz-stavljeno od Pokrajinskega odbora Rdečega križa iz Ljubljane, opremljeno s štampiljko in podpi-som predsednika in blagajnika Pokrajinskega od-bora Rdečega križa v Ljubljani.

Drugi prostovoljni darovi za Rdeči križ naj se pošiljajo naravnost Pokrajinskemu odboru Rde-čega križa v Ljubljani (pošt. branilnični račun št. 11.882).

Ljubljana

Koledar

Danes, sredo, 19. novembra: Elizabeta.

Cetrtek, 20. novembra: Feliks Val.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarnarje: mr. Sušnik, Ma-rijin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10; mr. Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Karitativne organizacije ljubljanskega mesta imajo drevi svojo cerkevno pobožnost pri frančiškanih. Proslavile bodo svojo veliko zaščitnico sv. Elizabete, ki obhaja danes svoj god. Ob 6 zvečer bo sv. rožni venec, nato govor p. Romana, potem veseljna odveza za tretjereditne, nato slede lita-nije z blagoslovom. Prijatelji dobrodelnosti vab-ljeni!

Akademsko kongregacija pri oo. frančiškanih ima zaradi zgodnejše policijske ure svoje redne sestanke z današnjim dnevom, sredo, 19. novembra, ne več ob osmih, temveč že ob pol osmih zvečer. Vse gg. sodale in novince-akademike k našim ses-stantkom prisrčno vabimo. — Po Mariji k Jezusu!

Diplomirani agronomi, absolventi srednjih kmetijskih šol in absolventi nižjih kmetijskih šol, ki bi želeli takojšnje zaposlitve (večinoma za 2 do 3 mesece, v kočevskem okraju) pod zelo ugodnimi pogoji, naj se takoj obrnejo osebno na Kmetijsko zbornico za pojasnila. — Kmetijska zbornica, Ljubljana, Gosposvetska cesta 2-I.

Ljubljansko gledališče

Drama
Sreda, 19. nov.: Boter Andraž. Red Sreda. — Začetek ob 17.30.
Cetrtek, 20. nov.: Dva bragova. Red Cetrtek. — Začetek ob 17.30.
Petek, 21. nov.: Bog z vami, mlada leta. Premiera. Red Premierski. — Začetek ob 17.30.
Sobota, 22. nov.: Zaključena predstava za Do-polavoro. — Začetek ob 14.30. — Dom. Red B. — Začetek ob 17.30.

Opera
Sreda, 19. nov.: Rigoletto. Red B. — Začetek ob 17.—
Cetrtek, 20. nov.: Rigoletto. Red A. — Zače-tek ob 17.—
Petek, 21. nov.: Netopir. Dijaška predstava. Izven. Znižane cene. — Začetek ob 16.—
Sobota, 22. nov.: Madame Butterfly. Premiera. Red premierski. — Začetek ob 17.30.

Anka Levarjeva bo nastopila prvič v tekoči se-zoni v glavni ženski vlogi v veseloigr Oxiila in Samasia »Bog z vami, mlada leta« (Addio Giovinazza). Ljubezniva tridejanka pokaže izrez iz življenja mladega študenta v Torinu, njegovo ljubezensko zgodbo in okolje, v kateri se dogaja. Igra je pisana s pristno italijansko lahkonostjo in temperamentom ter dobršno mero humorja in čustvenosti. Glavno moško vlogo bo igral Kralj. Režiser prof. Sest. Petkova predstava bo za red Premierski.

Pod taktirko dirigenta N. Stritola in v novi režiji Cirila Debeveca bomo slišali v soboto, dne 22. t. m. Pucinijevo japonsko opero »Madame Butterfly« s Heybalovo v naslovni partiji, Fran-olom in Jankom v glavnih moških partijah ter Kogejevo kot Suzuki. Opera bodo peli v insec-naclji, ki jo je imela Kraljeva Rimska opera na svojem gostovanju v Ljubljani. Inscenator: Al-fredo Furiga.

Gotovo so zimate večeri, ki so nastopili, zares dolgi. Načlepe boste izpolnili čas teh večerov, če boste brali knjige „Slovenčeve knjižnice“

Gotovo so zimate večeri, ki so nastopili, zares dolgi. Načlepe boste izpolnili čas teh večerov, če boste brali knjige „Slovenčeve knjižnice“

Vsaka knjiga le 5 lir. Kdor se naroči na vso zbirko 24 knjig, bo dobil 25. knjigo zastonj!

Ko kupuješ obleko na pike, imaš in potrebuješ...

ZENSKA PİK 120

enotni 65
90 usnje
galoše 20
kožuh
volna 36
poletna 15
aviarkičen
volna 8
drugi 90
poletno 10
Kovčegi
Cent. 70 10
71 - 90 30
Drugi 30

DEKLICE PİK 96

volna 20
poletna 9
volna 39 5
usnje 30
enotno 25
volna 48 20
poletna 15
volna 51
poletni 31

MOŠKI PİK 120

volna 79 80
poletna 6
delovne 10
enotni 65
usnje 80

OTROCI PİK 72

volna 15
poletna
volna 3
poletne 8

Igor Zagrejšnik

Zavetje v pečevju

Tako govore možje in se gneto ob pragu. Poganjajo se, da se včasih dva skupaj priverata med podboji. Nazadnje so pa le srečno vsi notri. Nekateri kar takoj pobležejo in poseedejo na pograde, drugi pa stoje in mencajo.
>Kako pa kaj, Tone?« vpraša od teh eden ali drugi, da ne bi bil v toliko napoto.
>Ali imaš kaj žganega, Tone?« po-bara nazadnje, ko so že vsi posedli ali pa so postavili tako kakor da se kmalu ne mislijo prestopiti kam drugam, Škr-jančev Matevž.
Brez besede seže Tone na polico. Od ust do ust nato poroma posoda. Skozi tenki lulek dela ta dalje, ta krajše požirke, nehati pa kar kmalu nemara no-beden.
Tone nalašč čaka.
Na samih povedo, kaj jih je prineslo. Pa se nobeden neče spomniti, da bi začel. Tako se delajo, kakor bi prišli čisto drugega ljubega nič kot po vasli.
>Aha, glej note!« zdaj začne Grogovec.
>Gradšarja imaš tudi pri sebi?« Daj mi no hitro, Gradšar, še en požirek! Blagor se vama, ki ga imata zmerom pri roki!« Tako zvesto je z očmi zmerom šel za

posodo, od rok do rok, od ust do ust, dokler ni nazadnje spazil znanega obra-za, ki ga prej ni bil razpoznal v zmed-i drugih obrazov in v naglici.
Zdaj se je pa odkaljal Škrjančev Matevž.
Takole je začel:
>Tone! Malo čudno se ti bo nemara zdelo, da se nas je kar na lepem toliko nateplo! Nemara, da si misliš, tako radi me pa spet nimajo, da bi me kar vsi v trumi prišli obiskati! Pogodil si jo. Ne-kaj se spravljamo skupaj, pa bi radi, če bi bil še ti zraven, saj dela tako nimaa nobenega, kakor tudi mi ne! Menimo se, kako bi ob prvi priliki padli po Fran-cozu in mu izvlačali, kar si je bil zaslu-žil! Kaj praviš?«
>Misel ni slaba!« pravi Tone.
>No, vidiš! Nekaj nas je, za katerega se nobenega ne da reči, da bi bil figar! Svojega moža vsak postavi. Menili smo se, ali ni res, možje, in skrbno obračali, kateri bi bil pravi, da bi nas držal tako skupaj, kolikor je potreba, in nas ravnal tako, da bomo kaj opravili! Saj veš, ka-ko je to! Eden svetuje tega, ta pa spet drugega! Po večjem delu je nazadnje prišlo nate, potlej se je pa zglasil še Jernejčev, in ta je prinesel pošto, da

se tudi plahutarjem zdi najpripravnejši — pa nikar ne misli, da smo z njimi pod eno odejo! Svet je pa le svet, in mi-sel — misel, kakor poleno, ki na sili o-genj vrženo razdraži plamen, da se spet razločno vidi! Jernejčev je to prinesel, dejali smo pa že prej tako!
>Jernejčevu je pa naročil Luke! To pa tako drži kakor gotovo je Bog v ne-beshih! je dejal Tone. »Prav! Če ste oboji takih misli, na spómlad se lahko lotimo!«
>Žakaj pa šele na spómlad? Zdj mahnimole je zajezljal Fickov Francelj. »Na spómlad pa zato, ker bi nam le-tos kakšna neumnost utegnila škodovati! Nekaj jih počimo, oni pa za nami! Pa ne z majhnim tropom! Ze zdaj, ko je Luke odzvonil Dantonu, bo sitnost! Naj-bolje bo, da se potuhemo, zakaj prav gotovo bodo poganjali, pa se bodo potlej tudi naveličali! Če bi jim pa vmes, ali pa, ko se bodo že unesli, še kakšno zagodli, gorjega se nam in ljudem spodaj, ki zdaj še žive v miru! Kar še premorejo, bodo spravili na noge! Naj paše povrhu še malo snega, zadoosti da gre nas eden drug-ega obiskat, spazili bodo sledi, potlej se pa kar pripravimo!« — Kdo ve, kaj bo pozimi? Kdor se dosti tepe in pov-sod z lito — dalj ko je srborit, ob več ljudj je! In če mu jih začenja zmanjko-vati na enem koncu, si jih vzame od drugod, od tam, kjer se mu ljudstvo manj upira! To je kakor amen v oče-našu! Če mu bo količjak trdo zapredlo,

kar brz k nam po spašene, site trume, ki drugega ne delajo kot jedo in pijol — Na tesnem mora pa zares biti, če že pobira ljudi, ki jih je bil spravlil podse! Tako vam povem, možje in fantje, na spomlad bomo imeli opravka s pečico, zdaj pa pečico pobijemo, pa si bomo nakopali na vrat cele vojske! — Zato pa rečemo, rade volje vzamem to, kar mi je bilo ponujeno, udariti pa ne kaže pred pomladjo, zares ne! Do takrat potrpimo! Komur bo pa le prehuda sila, kar k menj naj pride, prostora imam zadosti, lačnemu mu ne bo treba biti in tudi zeblo ga ne bo! Če vam je tako prav, potem je tudi meni za vse skupaj! Takrat bomo pa morali mahniti z združe-nimi močmi, zakaj več ko nas bo, boljše bomo opravili! Spodaj imamo Jernejčeva, če oni ne bodo našli do nas, jim bo-mo pa mi poslali pošto, ko se bomo na-veličali čakati! Takrat, kakor hitro bo malo pobralo sneg, se bomo zbrali, tudi eden ne bo brez puške, toliko vam lahko danes rečem! Steke ne bo prav nobene, preveč divjadi je bilo v teh gorah že pobite, da bi še dobili odraslega moške-ga, ki ne bi znal streljati! Ali ni res? Cela truma njih in nas se bo tedaj od-pravila na delo tja, kamor bo najbolj kazalo! Kam bo pa kazalo, bodo pa oni boljše vedeli, saj si bodo lažje ogledali, ko so tako nizko in imajo toliko svojih ljudi spodaj po vaseh! — Če vam je tako prav, možje, rade volje vzamem nase, kar mi zaupate! Komur

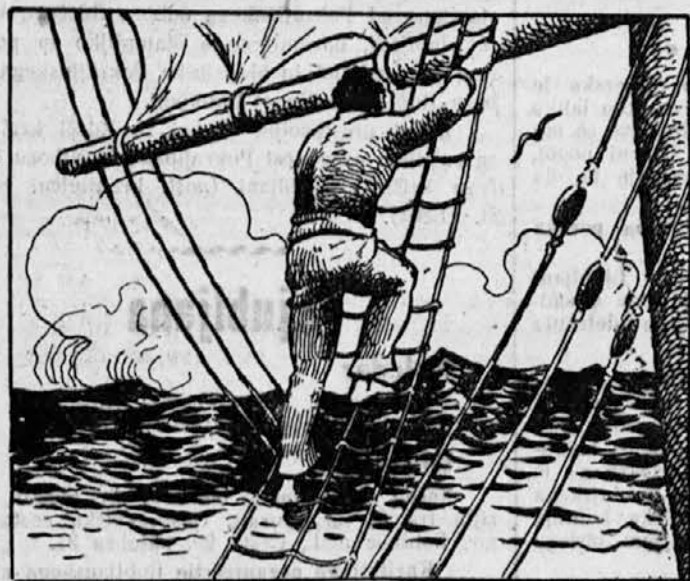
tako, pa naj mi pove kakor možak mo-žakulc
Vsi so bili tiho.
Končno pa je zapiskal Fickov Fran-celj:
>Jaz pa le mislim, da bi bilo še naj-boljše, če kar precej udarimo, da bodo čimprej zvedeli, po čem so hruške!«
>Kar požen se z glavo naprej, če češ!« ga je zavrnil preudarno in možato Škrjančev Matevž. »Nisi zastoj Ficki! Ampak samo, da veš! Mene ne bo zraven kakor gotovo se mi še glava drži na til-niku! Tone ima čisto prav, dobro je po-vedal! Ali se še kateremu ne zdi prav, kar je rekel?« je nato vprašal.
>O, prav ima, prav!« so zagodili.
>Tvoja drži, Tone!« je zabundral Grogovčev Miha.
Drobnji Spremost Jože pa je prvi po-molil Tonetu svojo tenko, ali sapramen-sko čvrsto roko.
>Tule imaš roko, Tone! Name se spomladi lahko zaneseš! Samo, da ne boš pozabil, kar si rekel! Menda te to-liko že poznam, da boš mož beseda!«
>Prav si rekel, Jožek! Kakor ti, tako jaz!« je hitel živo potrjevati Suhadolni-kov.
Zdaj so se pa kar vsem razvezali je-ziki.
Drug za drugim so vstajali, se pehali ter podajali Tonetu desnico.
Potem je pa morala posoda z žga-njem spet romati iz rok v roke.

Andrejčkov
J o ž e :

Žalost in veselje

Roman v slikah

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

184.

Aleš se je zato hotel kar se da seznaniti z mornarskim življenjem. Plezal je po spletenih lestvah in drogih hitro kakor izučen mornar. Znal je ravnati z magnetno iglo, ročno vladati krmilo in zadržavati jadra ob nevihti. Nabral si je pa še dosti drugega znanja, potrebega mornarju.

185.

Aleš v začetku ni imel nič dosti zaupanja v mojstra Rašeta. Zdaj mu je bil pa od dne do dne ljubši. Možak je bil razen med učenjem zmeraj tih. Ni se dosti ubadal s tovariši na ladji. Če ni imel opravila, je sédel kam v kot in je kar naprej pisaril. Popisane liste je skrbno skrival, da jih Aleš nikoli ni dobil v roke.

186.

Alešu se je to ravnanje starega roparja čudno zdelo, zakaj njegovi tovariši so zmeraj lenarili, žvečili tobak ali pa kadili iz dolgih pip. Poveljnik Abdala si je pa privoščil še več. Vlekel je žganjico iz dolgih steklenk, ki jih je imel zmeraj polno zatankjenih za blazinami. A ta kapljica je bila samo zanj!

V vatikanskem poizvedovalnem in obveščevalnem uradu

Najplemenitejša tekma, kdo bo storil vojnim ujetnikom in njihovim svojcem več dobrega

Obisk ki ga je naredil vatikanski državni tajnik Maglione v začetku novembra na »Obveščevalnem uradu«, ustanovljenem pri vatikanskem državnem tajništvu z nalogo, skrbeti za vojne ujetnike in pogrešance, je zadel vprav na tisti čas, v katerem je omenjeni obveščevalni urad dosegel višek svojega delovanja.

Vatikanski obveščevalni urad — podoben tistemu, ki ga je bil med prejšnjo svetovno vojno ustanovil papež Benedikt XV. — je bil ustanovljen brž po izbruhu sedanje vojne, že konec septembra 1939.

Od ustanovitve pa do maja lanskega leta je bila delavnost tega poizvedovalnega in obveščevalnega urada dokaj skromna, ker je bila skoro izključno omejena le na iskanje Poljakov in poljskih družin, ki so se po zasedbi Poljske razpršile na vse strani, ter na podpiranje beguncev in sicer preko apostolskih nunciatur v tistih državah, ki so mejile na prejšnjo Poljsko (Madžarska, Rumunija, Litva in Letonska). Ze tedaj je prihajalo vsak dan v Vatikan na desetine prošelj, toda njih celotno število je bilo zelo omejeno tako, da sta vse dela, ki je bilo v zvezi s tem, lahko opravila dva človeka.

Na stotine, tisoče prošelj

Ko se je meseca maja začelo nemško prodiranje na zahodnem evropskem bojišču in potem, ko je tudi Italija šla v vojno, je bilo dela vedno več in nazadnje toliko, da je odslej namesto po nekaj deset prihajalo v Vatikan po več sto prošelj, najmanj pa po štiri sto vsak dan. Zato je vatikanski državno tajništvo poskrbelo za večje število uradnikov, ki so bili pripravljene za to človekoljubno delo, in jih je nabralo med katoliškimi duhovniki, številnimi verniki, semenišniki in mladenci, člani Katoliške akcije. Poleg tega pa je ustanovljalo tudi »Urade za izkazovanje pomoči« pri ženskih verskih organizacijah in pri ženskah, članicah Katoliške akcije. V kratkem je bilo pri vatikanskem obveščevalnem uradu zaposlenih 130 oseb.

Proti koncu lanskega leta se je število prošelj začelo silovito množiti, k sreči pa je bila daná tudi vedno večja možnost za odgovarjanje na te prošnje, tako da je 70 odstotkov vseh prošelj »di res prejelo odgovore.

Prostori so postali premajhni

Da delo, ki ga mora opravljati obveščevalni urad, ni majhno, lahko sklepamo tudi iz tega, ker

se je urad moral preseliti v nove, večje prostore, ki so za občinstvo dostopnejši. Preselil se je tja, kjer je bila Kongregacija za vzhodno cerkev, v palačo sv. Karla v vatikanskem mestu. Istočasno je bila preko apostolskih organizacij, apostolskih vikariatov in katoliških misijonov organizirana cela poizvedovalna mreža, v katero so se lovili najrazličnejši podatki o pogrešanih in vojnih ujetnikih. Na razpolago so ji vsakovrstne zveze:

pošta, brzobjav, radio

Cel sprejemni in oddajni aparat je bil organiziran pri Obveščevalnem uradu z nalogo, da odgovarja na prošnje posameznikov čim točneje in čim hitreje.

Od junija 1940 do septembra 1941, torej v prvi dobi obstoja vatikanskega obveščevalnega urada, ko še ni bil primerno opremljen in organiziran, je bilo v Vatikan poslanih 364.409 prošelj, od poslanih pa je bilo 147.862 odgovorov, med njimi 89.076 takšnih, ki so bili sporočeni po pismih družinam, 58.786 pa brzobjavih.

Velik del prošelj je sporočenih po radiju. Skupni čas oddaje 57.870 prošelj je trajal 30.085 minut, in sicer: v Kairu 14.101 minuta radijskega razgovora, ki se je nanašal na 26.917 prošelj, v Sidneyu 3.103 minute za 6.139 prošelj; v Bangaloruju 1.731 minut za 3.393 prošelj; v Leopoldvilleju 2.268 minut za 3.393 prošelj; v Londonu 3.096 minut za 6.609 prošelj; v Pekingu 99 minut za 173 prošelj; v Addis Abebi 4.332 minut za 8.309 prošelj; na Malti 94 minut za 171 prošelj; v Kartumu 420 minut za 416 prošelj in v drugih evropskih delzah 209 minut za 385 prošelj.

Glavna obveščevalna središča

so: Kairo za Srednji vzhod in Sudan, Mombasa za Kenjo in Tanganjiko, Bangkok za Indokino, Holandsko Indijo in Siam ali Tajsko, Leopoldville za Belgijski Kongo, Francosko Ekvatorialno Afriko in za Južno Afriko, Bangalora za Indijo, Sidney za Avstralijo in Novo Zelandijo, Otawa za Kanado, London za Anglijo, Addis Abeba pa za Italijansko Vzhodno Afriko.

Najboljše zveze so z Egiptom in z Belgijskim Kongom, kjer vodi apostolski delegat msgr. delle Piane obveščevalno službo, ki se razteza na dober del Afrike in razpolaga z letalskimi zvezami po vsej Afriki.

Postopek v obveščevalnem uradu

Ureditve dela v obveščevalnem uradu po katerem poteka sedanje njegovo delovanje, je v glavnem naslednja:

Dospela pisma dobi najprej odsek za razpreditev. Pisma tu razdele v razne kategorije. Ločijo na primer prošnje za objavo obvestila, prošnje za določna pojasnila, prošnje pri katerih gre za dokumente, pisma, ki jih je treba zavrniti, ker vsebujejo več ko 25 besed. Potem denejo spet posebej tista pisma, ki je nanje treba nujno odgovoriti in poročila o vojnih ujetnikih.

Navadne prošnje za obvestila potem vpišejo v seznam in jim dajo številke, potem pa jih pošljejo »Pomožnim uradom«, da jih prepisejo.

Tiste dopise, ki čakajo nujnega odgovora kakor tudi poročila glede vojnih ujetnikov odstopijo takoj Radijskemu odseku, da jih vsak dan sproti oddaja po radiu, navadne prošnje za obvestila pa oddaja, ko jih spet dobe nazaj od »Pomožnih uradov«, v drugi razporejevalni oddelek, ki poskrbi, da se listi, na katere so prepisani najvažnejši podatki, vrste v kartoteko. Originali gredo v arhiv, obrabci, sestavljeni v smislu prošelj, pa gredo v odpravnitvo. Odgovore, namenjene v tiste države, s katerimi je omogočena zveza po radiu, pa pošljejo v Radijski oddelek na posebnem obrazcu, na katerem je opomba: »Za radio«.

Poleg tega pošiljajo prošelj tudi posebne dopisnice, ki so nekako potrdilo, da se je poizvedovalno delo začelo.

Kadar ni znano, v katerem kraju so ujetniki, poskušajo se s četrtim obrazcem posebne barve. Razpošljejo ga na različne kraje, kjer domnevajo, da ujetniki utegnejo biti.

Listi, ki jih drugi razporejevalni oddelek vse žigosa in nanje zapiše datum, kdaj je bil obrazec odposlan, vrste v poseben seznam po abecednem redu. Tisti, ki se nanašajo na prošnje, sporočene tudi po radiu, zaznamujejo še z drugim pečatom, s katerim odtsinejo črki R in dan oddaje.

Obrabci, bodisi tisti, ki so namenjeni za radio, ali pa za navadno pošto, gredo v oddelek za odpošiljanje, kjer vse raznesejo potem posebni kurirji v določene kraje. S to odpravo je potem končan ves postopek v Obveščevalnem odseku.

Istočasno s hitrim naraščanjem števila prošelj, se je tudi število odgovorov zelo pomnožilo. V gotovih časovnih razdobjih odgovore lahko tudi do 70 odstotkom prosilcev.

Kurirji

Odgovori, ki jih zberejo v obveščevalnih središčih — na sedežih delegacij, na apostolskih vikariatih in pri katoliških misijonih — prihajajo na obveščevalni urad po kurirjih, po brzobjavkah in po radiu.

Ko kurir prinese zavitek, ga odpro v navzočnem načelniku obveščevalnega urada, ki potrdi prejem vseh pošiljk. Potem pismene pošiljke razporede z ozirom na njihovo vsebino na posamezne skupine: Seznanji ujetnikov, prošnje ali vprašanja ujetnikov s posebnimi obrabci, ki so jim bili razdeljeni, ter odgovore na vprašalne pole. Sezname ujetnikov najprej prepisejo, potem pa jih pošljejo »Pomožnim uradom«, da jih uredijo v seznam in da potem naslovljencem sporočijo od časa

do časa novice, ki jih o ujetnikih dobe iz zgoraj omenjenih obveščevalnih središč.

Pošta, ki jo pošiljajo ujetniki svojcem

Enako postopajo v obveščevalnem uradu tudi s prošnjami, ki jih preko njega pošiljajo svojcem ujetniki. Odgovore na vprašalne vzorce vpišejo drugega za drugim na odgovarjajoče liste, ki so bili svojčas urejeni v abecednem redu in stavljaljo splošne pripombe, kakor »dobre novice«, »slabe novice«, obenem pa napišejo tudi, kdaj so odgovori prispeli. Takšne odgovore pošiljajo v zapečatenih kuvertah po redni pošti naslovljencem, nujnejše, ki jih često pride na tisoče, pa odpošiljajo v obliki brzobjavk.

Odgovore, ki prihajajo v obliki brzobjavk ali po radiu, takoj sporočijo brzobjavno naslovljencem, čim jih v vatikanskem obveščevalnem uradu primerno zabeležijo in uvrste v seznam, da jih vsak čas lahko spet poiščejo, če bi se izkazalo to za potrebno.

Vse to delo, ki ga je, kakor rečeno, vedno več, in je bilo zato treba zvišati število osebja in razširiti urade, je bilo v novih prostorih na Trgu sv. Marte načrtno urejeno.

150 uradnikov in nešteto prostovoljnih delavcev

Zdaj je zaposlenih pri vatikanskem obveščevalnem uradu že 150 uradnikov, ne da bi pri tem upoštevali prostovoljno službo številnih cerkvenih funkcionarjev državnega tajništva in Pomožne urade, ki obstajajo v Rimu pri Zenski zvezi katoliške akcije, franciškanske redovnice, Marijine misijonarke, redovnice sv. Marte, sestre Marije Pomočnice, usmiljenke in druge.

Uradovo vodstvo

Vatikanskemu obveščevalnemu uradu načeluje pod nadzorstvom zastopnika državnega tajništva msgr. Montinija titularni škof msgr. Alessandro Evrejnov, to veliko človekoljubno delo pa pomagajo opravljati številni papeški nunciji in apostolski delegati, ki so jih sedanje vojne razmere prisilile, da so zapustili svoja prejšnja mesta in države, da so prej opravljali svoje posle.

Ob prestolu Petrovega naslednika je zdaj nadvse plemenita tekma v tem, kdo bo storil trpečim, pogrešanim ali ujetim, več dobrega in pomagal vzpostaviti čim tesnejše stike med njimi in njihovimi svojci doma. To je delo, ki prinaša toliko tolažbe številnim, ki trpe na tujem, delo, ki zvišenejšje in plemenitejše ne more biti. Cerkyeni anali se izpopolnjujejo zdaj z novimi stranmi veličastnosti in srčne dobrotljivosti, ki ji v nobeni drugi ustanovi ni bilo nikdar enake.

Naročite „Slovenčev koledar“!

DOBRI STARTI ČASI

»Zakaj pa je ne pošljete proč?« je vprašal inženir. Gospod Giacomo je bil stopil na prvo stopnico steze, ki se je vzpenjala ob Putinijevi hiši.

To vprašanje se je zapičilo kot bodalo v vest, da je na mestu obstal.

»Eh!« je zastokal.

»Oh!« je rekel inženir.

»Kaj hočete?« je povzel po kratkem molku gospod Giacomo. »Je pač tako.«

Ko je gospod Giacomo spregovoril tehtne besedice, je napihnil liča, močno vzdihnil in se odločil, da gre naprej.

Lezla sta nekaj minut po težavni poti, ki jo je malo z oblaki zakrita luna le slabo razsvetljevala. — Slišali so se samo njuni počasni koraki, udarci palic ob kamenje in enakomerno sopihanje gospoda Giacomo: pfi! pfi! Ob vnožuju strme in dolge poti na planino Pianco se je moziček ustvil, se odkril in si z belim robcem obrisal pot s čela. Pogledal je tja proti velikemu orehu in proti stajam na planini, do katerih se je bilo treba plaziti, ter je pri tem globoko zadihal.

»O, moj ljubi Bog!« je rekel.

Inženir mu je dajal pogum. »Le naprej, gospod Giacomo! Luizi na ljubo!«

Gospod Giacomo se je brez ugovora napolil dalje. Ko sta bila onstran staj, odkoder je bila potem pot bolj krščanska, se je zdelo, kakor da je pozabil na strmine in pomisleke, na zlobno dekle in e. kr. komisarja, na maščevalno grofico in preklicanega bika, ter je začel govoriti z velikim navdušenjem o gospodični Rigejjevi.

»Prav nič ne dvomim, kadar imam to čast, da govorim z vašo nečakinjo, gospodično Luizo, verjemite mi, se mi zdi, da so se vrnilo časi Baratele, Filippuzze in treh sester Sparesijevih iz S. Piera Incariaškega in še mnogo drugih, iz onih časov. Tako zelo mi ugaja, ne vem zakaj. Veste, saj časih grem h gospe grofici, da bi videl, če se da kaj narediti za to dekletce. Pa nič, nič... Po mojem to ni pravo vedenje; ali so ti ljudje tako ali pa tako zaničljivi. Poglejte pa na primer gospodično Luizo, kako je ona z vsemi, z mladimi in stari, bogatimi in ubogimi, s služkinjo in župnikom. Res ne vem, zakaj grofica...«

Inženir mu je segel v besedo.

»Grofica ima čisto prav,« je rekel. »Moja nečakinja ni ne plemenitega rodu, ne bogata; kako naj bo torej grofica zadovoljna?«

Gospod Giacomo je nekam začuden obstal in gledal inženirja z utripajočimi, žalostnimi očmi.

»Saj menda,« je rekel, »ne mislite resno?«

»Da,« je odgovoril inženir. »Nikdar ne odobravam tega, kar delajo proti volji staršev ali njih namestnikov. Toda jaz, ljubi

moj gospod Giacomo, sem človek starih nazorov kakor vi. Sedanjí svet pa misli drugače. Mi mu ne moremo braniti. Jaz sem jim torej povedal svoje nazore, potem pa sem jim rekel: »Zdaj pa storite, kakor mislite; kakorkoli se boste odločili, mi sporočite, kaj naj jaz storim, in pripravljen bom.«

»In kaj pravi gospa Terezija?«

»Moja sestra? Moja sestra, sirota pravi: ko ju bom videla poročena, bom rada umrla.«

Gospod Giacomo je močno vzdihnil, kakor vselej, kadar je slišal neprijetno besedo »umreti.«

»Pa take sile menda še ni?« je rekel.

»Oh,« je rekel inženir zelo resno. »V Boga moramo zaupati.«

Dospela sta do ovinka na stezi, kjer ta zapuščena polje občine Albogasio in prehaja na polje občine Castello. Pri ovinku zavije steza na levo v precej strm holmec, odkoder se nenadno odpre pogled na strmo pobočje gore, na jezero v ozadju, na vasici Casarico in S. Mamette, ki čepita ob bregu, kakor bi hoteli piti iz jezera. Nekoliko višje, nedaleč od tu, stoji Castello, nasproti pa se dviga iz širokih dolin Loggia goli, ponosni vrh Cressogna. Lep košček zemlje, tudi ponoči, ob mesečini. Če je gospod Giacomo ondi zamišljeno obstal, ne da bi sopihal, ni storil tega, ker bi se mu morda prizor zdel vreden, da ga občuduje vsakdo, kaj šele prvi občinski zastopnik, temveč zato, ke se mu je zdelo potrebno, da napne vse duševne moči in preneha z vsakim telesnim naporom, tudi s hojo. Hotel se je razgovoriti o tem, o čemer je pravkar premišljeval.